

แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์
ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4

Guidelines for the Administration of The Student Caring and Supporting
Operating System To Advance Human Development in Medium-Sized
Schools Under the Office of The Bangkok Secondary
Educational Service Area Office 1 Group 4

นริศ จีรบรร*¹ และไตรรัตน์ สิทธิทูล²

Narit Jeeraborvorn*¹ and Thairath Sittitool²

*¹นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

²หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

*¹Graduate student in Educational Administration, Siam Technology College

²Master of Education in Educational Administration Program, Siam Technology College

*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: narit.jeeraborvorn@gmail.com

Received: October, 4 2022

Revised: October, 29 2022

Accepted: October, 31 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 จำนวน 4 โรงเรียน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน และครู 132 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 136 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยการเลือกผู้บริหารสถานศึกษาแบบเจาะจง จากผู้บริหารของโรงเรียน จำนวน 4 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา (\bar{X} = 4.34) รองลงมาคือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข (\bar{X} = 4.31) ด้านการคัดกรอง (\bar{X} = 4.23) และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (\bar{X} = 4.19) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อ (\bar{X} = 4.01) และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 พบว่า แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ (1) ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรประสานงานภายในโรงเรียนเพื่อส่งต่อข้อมูลของนักเรียน เช่น ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูฝ่ายกิจการนักเรียน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการส่งต่อนักเรียน (2) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรใช้เทคโนโลยีในการจัดทำข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อง่ายต่อการนำไปใช้ และควรสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลนักเรียนที่หลากหลาย (3) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข โรงเรียนควรประสานนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เข้ามา มีบทบาทในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียน (4) ด้านการคัดกรอง โรงเรียนควรจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา (5) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา โรงเรียนจัดการประชุมเพื่อหาแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาการบริหาร, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, โรงเรียนขนาดกลาง

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the administration of the student caring and supporting operating system to advance human development in medium-sized schools. Under the office of The Bangkok Secondary Education Service Area Office 1 Group 4 and 2) Study the guidelines for the development of the student caring and supporting operating system to advance human development in medium-sized schools. Under the office of The Bangkok Secondary Education Service Area Office 1 Group 4. This research is a quantitative and qualitative research. By dividing the samples used in quantitative research, namely school administrators. and teachers in medium-sized schools. Under the office of The Bangkok Secondary Education Service Area Office 1 Group 4, 4 schools Divided into 4 school administrators and 132 teachers, totaling 136 people. The researcher determined the sample size by opening the ready-made tables of Krejcie &

Morgan. After that, the researchers performed a simple random sampling. to determine the proportion of each school The research instrument was a 5-level estimation scale questionnaire with a confidence value of 0.96. by randomly selecting administrators of specific educational institutions from 4 schools.

The results of the research were as follows: 1) the administration of the student support system for the development of complete humanity in medium-sized schools; Under the Bangkok Secondary Education Service Area Office, Region 1, Group 4, the overall performance was at a high level (\bar{X} = 4.21). It was found that the side with the highest mean was in terms of promotion and development (\bar{X} = 4.34), The second was prevention and correction (\bar{X} = 4.31), screening (\bar{X} = 4.23), and individual student recognition (\bar{X} = 4.19) forward side (\bar{X} = 4.01) and 2) The guidelines for the development of the student caring and supporting operating system to advance human development in medium-sized schools. Under the office of The Bangkok Secondary Education Service Area Office 1 Group 4 that (1) forwarding side Schools should coordinate within the school to pass on student information such as advisors, guidance teachers, student affairs teachers. Coordinating with external agencies to refer students. (2) Knowing students individually Schools should use technology to systematically prepare student information. for easy use and should create tools used to collect a variety of student data. (3) Prevention, assistance and correction Schools should coordinate with psychologists. social worker to play a role in the operation of the student support system Coordinate with parents or persons involved in preventing, assisting and solving problems of students (4) screening Schools should classify students into normal groups, risk groups and problem groups. (5) Promotion and development the school held a meeting to find ways to organize activities to promote students.

Keywords: Guidelines for The Administration Development, The Student Caring and Supporting Operating System, Medium-Sized Schools

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักการจัดการศึกษาตามหมวด 4 มาตรา 22

ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 3)

จากรายงานสถิติของกรมสุขภาพจิต พบว่า สถานการณ์ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มต้องการรับความช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ข้อมูลจากกรมสุขภาพจิตในส่วนของกาให้บริการสายด่วนสุขภาพจิตพบว่า กลุ่มเยาวชนโทรเข้ามาปรึกษาปัญหาสุขภาพจิตมากยิ่งขึ้น โดย พบว่า 1 ใน 3 ของผู้ที่โทรเข้ามาปรึกษาทั้งหมด เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนอายุ 11-19 ปี และ 5 อันดับปัญหาที่พบมาก คือ อันดับที่ 1) ภาวะอารมณ์เครียดหรือวิตกกังวล ร้อยละ 43.32 อันดับที่ 2) ภาวะอารมณ์เศร้า ร้อยละ 23.42 อันดับที่ 3) ปัญหาครอบครัว ร้อยละ 9.94 อันดับที่ 4) ปัญหาความรัก ร้อยละ 8.60 และอันดับที่ 5) โรคจิตเวช ร้อยละ 5.89 ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หรือเหตุการณ์ที่เป็นอันตรายต่อเด็ก (รายงานประจำปีกรมสุขภาพจิต, 2563: 161)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 4)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ได้มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ก็ยังมีปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากความหลากหลายของโรงเรียนในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานครที่มีความแตกต่างกันมาก ปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนก็จะมีบริบทที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละขนาดของโรงเรียน จากข้อมูลสารสนเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้กำหนดกลุ่มโรงเรียน กลุ่ม 4 มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 11 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 2 โรงเรียน ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1, 2563)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ทั้งนี้เพื่อต้องการทราบถึงสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในโรงเรียน ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

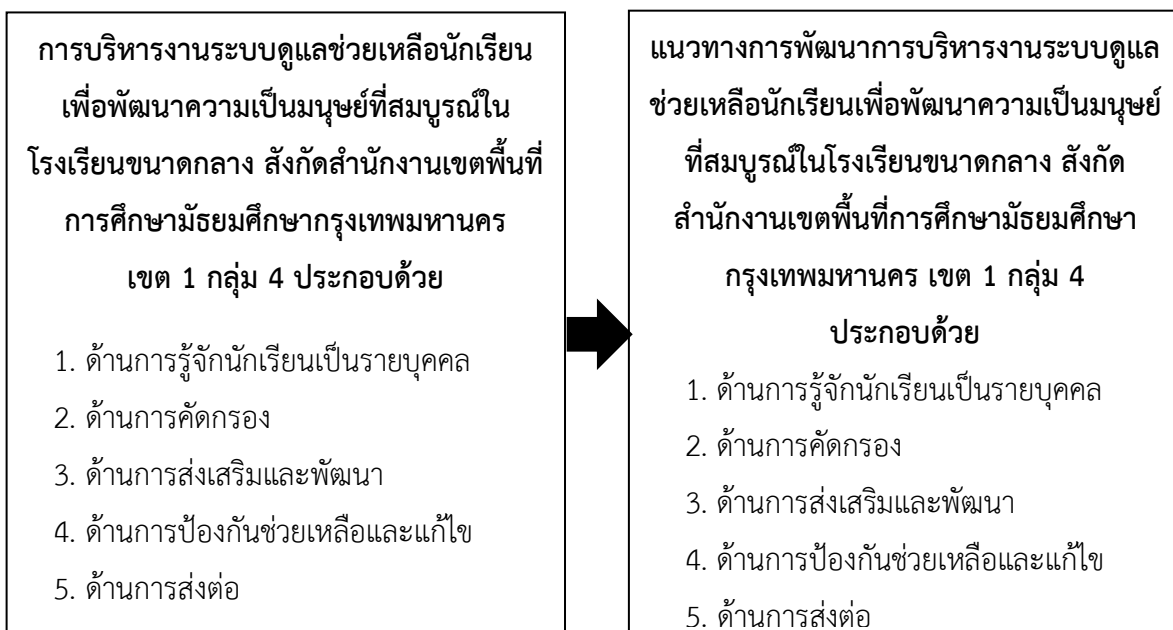
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยใช้แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) มาใช้เป็นกรอบในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรอง 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 4) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และ 5) ด้านการส่งต่อ ดังภาพที่ 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ปีการศึกษา 2563 จาก 4 โรงเรียน จำนวน 210 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1, 2563)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 136 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน และครู จำนวน 132 คน โดยผู้วิจัยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970: 607-610) หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

กลุ่มผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถหรือมีประสบการณ์ทางด้านการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยใช้แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรอง 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 4) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และ 5) ด้านการส่งต่อ

2.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรอง 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 4) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และ 5) ด้านการส่งต่อ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยใช้แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) มาใช้เป็นแนวทางใน

การปฏิบัติ ประกอบด้วย 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรอง 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 4) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และ 5) ด้านการส่งต่อ

3.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยใช้แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) มาใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรอง 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 4) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และ 5) ด้านการส่งต่อ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 แบบสอบถาม โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 จำนวน 5 ด้าน รวม 30 ข้อ โดยแต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุม และตรงกับสภาพความเป็นจริง และมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้วิธีตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยมีค่าเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96

4.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ได้ดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 เพื่อให้งานวิจัยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดีเด่น โดยการสุ่มผู้บริหารสถานศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 4 คน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 มีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการดำเนินงาน			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.19	0.56	มาก	4
2. ด้านการคัดกรอง	4.23	0.65	มาก	3
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	4.34	0.57	มาก	1
4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	4.31	0.55	มาก	2
5. ด้านการส่งต่อ	4.01	0.55	มาก	5
รวม	4.21	0.51	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา (\bar{X} = 4.34) รองลงมาคือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข (\bar{X} = 4.31) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อ (\bar{X} = 4.01)

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 จากผลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรมีการใช้เทคโนโลยีในการจัดทำข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อง่ายต่อการนำไปใช้ สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลนักเรียนที่หลากหลาย

การบันทึกข้อมูลนักเรียนของครูที่ปรึกษาต้องบันทึกให้เป็นปัจจุบัน ควรเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ

2.2 *ด้านการคัดกรอง* โรงเรียนควรจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา คัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย สามารถนำผลการคัดกรองนักเรียนไปใช้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 *ด้านการส่งเสริมและพัฒนา* โรงเรียนควรจัดประชุมเพื่อหาแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยเฉพาะ นอกเหนือจากกิจกรรมตามหลักสูตรของโรงเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2.4 *ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข* โรงเรียนควรประสานงานกับนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ให้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง จัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียนอย่างเหมาะสม

2.5 *ด้านการส่งต่อ* โรงเรียนควรประสานงานภายในโรงเรียนเพื่อส่งต่อข้อมูลของนักเรียน เช่น ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูฝ่ายกิจการนักเรียน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการส่งต่อนักเรียน ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการส่งต่อข้อมูลนักเรียน จัดทำรายงานและติดตามผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ผู้วิจัยขออภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ได้บริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความสามารถพิเศษ ความถนัด ความสนใจ และกำหนดบทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน นำผลมาคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ตามความถนัดและความสนใจ สื่อสารกับผู้ปกครองให้รับทราบถึงปัญหาของนักเรียนที่พบในโรงเรียน แจ้งผลการดำเนินการต่าง ๆ และการส่งต่อให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ โคตรเพ็ง (2559) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านการส่งเสริมนักเรียน มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหา การส่งต่อ การคัดกรองนักเรียน และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้ดำเนินการแนะนำให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อติศร แยมคุณเชาว์ (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวมมีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น มีการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความสามารถพิเศษ ความถนัด ความสนใจ และบทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน มีการสัมภาษณ์ครูประจำวิชา ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมของผู้เรียน ดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ทราบสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมของนักเรียน สื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านพฤติกรรม และด้านการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ศึกษาข้อมูลจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ศึกษาข้อมูลนักเรียนจากแบบบันทึกสุขภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศร แยมคุณเชาว์ (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่องการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ผลการวิจัยพบว่าด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการคัดกรอง พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ดำเนินการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด ใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) ในการคัดกรองนักเรียน สรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา รายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสม มีการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย และจัดการประชุมเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนร่วมกันระหว่างครูที่ปรึกษา ฝ่ายบริหาร และครูแนะแนว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ งามอาจ อินทร์แพง (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองสองคลอง จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการคัดกรอง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ตามความถนัดและความสนใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น และแสดงออก รวมทั้งให้นักเรียนได้เสนอเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน เพื่อกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน มีการจัดประชุมผู้ปกครองประจำชั้นเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลนักเรียนร่วมกัน จัดกิจกรรมโฮมรูมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน แนะนำโครงการพิเศษ และจัดทำสรุปผลการดำเนินการประชุมผู้ปกครองเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกาพรณ แก้วโพธิ์ (2559) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสื่อสารกับผู้ปกครอง ให้ทราบถึงปัญหาของนักเรียนที่พบในโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน ร่วมมือกับครูประจำวิชา จัดกิจกรรมซ่อมเสริม เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง รวมทั้งจัดทำข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน และติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียน เพื่อทราบความก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลงของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชุตติมา ถาวรแก้ว (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตนักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี) ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการส่งต่อ การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีการดำเนินงานแจ้งผลการดำเนินการส่งต่อให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งต่อชี้แจงให้นักเรียนและผู้ปกครอง เข้าใจถึงความจำเป็นในการดำเนินการส่งต่อ ประชุมปรึกษาเป็นรายกรณีกับฝ่ายต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนในการส่งต่อ จัดทำสรุปและรายงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ติดตามผลการแก้ปัญหาให้นักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนไปสู่กลุ่มปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพลินพิศ สิงห์คำ (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

กลุ่ม 4 ซึ่งสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยเรียงลำดับความสำคัญในการพัฒนาจากมากไปน้อยดังนี้ ลำดับที่หนึ่ง คือ ด้านการส่งต่อ รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ด้านการคัดกรอง และด้านการส่งเสริมและพัฒนา อาจเป็นเพราะว่า ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรประสานงานภายในโรงเรียนเพื่อส่งต่อข้อมูลของนักเรียน เช่น ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูฝ่ายกิจการนักเรียน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ในการส่งต่อนักเรียน ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการส่งต่อข้อมูลนักเรียน จัดทำรายงานและติดตามผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ งามอาจ อินทร์แพง (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองสองคลอง จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ได้วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอของผู้เชี่ยวชาญในด้านการส่งต่อว่า โรงเรียนควรมีการพัฒนาให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ ทักษะตลอดทั้งเทคนิคในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนเบื้องต้นก่อนการส่งต่อ มีมาตรการให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนก่อนการส่งต่อไปยังผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ มีฐานข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ครูที่ปรึกษาสามารถสืบค้นข้อมูลได้สะดวกและมีความรวดเร็ว มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างครูที่ปรึกษากับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความคุ้นเคยและหารือในการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการส่งต่อ และครูที่ปรึกษาชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงกระบวนการในการแก้ไขปัญหาเพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียนในการรับความช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษาและบุคลากรอื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ ผลจากการวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารตามลำดับความสำคัญดังต่อไปนี้

1. **ด้านการส่งต่อ** โรงเรียนควรมีการสร้างความร่วมมือ MOU กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการส่งต่อ เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ เพื่อเป็นภาคีเครือข่ายในการส่งต่อนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ติดตามผลการส่งต่ออย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่ดี เป็นคนเก่ง คนดี และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. **ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล** โรงเรียนต้องสร้างความตระหนัก ถึงความจำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้แก่ครูที่ปรึกษาหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพราะการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อทราบข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลที่แท้จริง สามารถนำข้อมูลไปใช้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. **ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข** การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องดำเนินงานโดยยึดหลักว่า นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ ต้องมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยปราศจากอคติ และช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนทุกคนโดยเท่าเทียมกัน เพื่อที่จะพัฒนานักเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

4. **ด้านการคัดกรอง** โรงเรียนควรจัดประชุมกำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจนเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ใช้เครื่องมือที่หลากหลายสามารถคัดกรองนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำผลการคัดกรองไปใช้ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป โดยผลของการคัดกรองจะต้องเก็บข้อมูลเป็นความลับ

5. **ด้านการส่งเสริมและพัฒนา** โรงเรียนควรสำรวจความต้องการของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนเสนอความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนได้เต็มตามศักยภาพ ตรงกับความต้องการของนักเรียน ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง หรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน ควรเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนานักเรียนเฉพาะด้านโดยเฉพาะ นอกเหนือจากกิจกรรมในหลักสูตร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 4 เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการบริหารโรงเรียนต่อไป

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (ม.ป.ป.). คู่มือการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4

(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6). กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กรมสุขภาพจิต. (2562). 5 อันดับปัญหาเด็กไทย. เข้าข้อมูลจาก <https://www.dmh.go.th/news/dmh/view.asp?id=29898>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา.

(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ชุตินาถ อารแก้ว. (2559). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต

นักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

(ปทุมธานี-สระบุรี). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ณรงค์ โคตรเพ็ง. (2559). ระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 จังหวัดกาฬสินธุ์.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- นุชรีย์ ผึ้งคุ้ม. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปกาวรรณ แก้วโพธิ์. (2559). ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เพลินพิศ สิงห์คำ. (2560). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2550). กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา พ.ศ.2550. เข้าถึงข้อมูลจาก <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/RuleMetDistEdMnt2550-02-12-2010.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2564. เข้าถึงข้อมูลจาก <http://krukob.com/web/book-75/>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. (2563). ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา. เข้าถึงข้อมูลจาก <https://eservice.sesao1.go.th/info/maps/student>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (2563). แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2563. เข้าถึงข้อมูลจาก <https://www.sesao1.go.th/activity/21-default/operation/12659-actionplan>
- องอาจ อินทร์แพง. (2559). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองสองคลอง จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อดิสร แยม์คุณเขาว. (2559). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Krejcie, Robert V., and Daryle, W. Morgan (1970). Determining sample size for research activities, *Education and Psychological Measurement*, 607-610.